

Na braniku osnovnih pravic delovnega ljudstva

Zborovanje zastopnikov Enotnih sindikatov za goriško okrožje

Včeraj dopoldne se je vršilo v Ljudskem domu v Gorici splošno zborovanje vseh zastopnikov Enotnih sindikatov za Gorico, okrajnih odborov Enotnih sindikatov, vseh tovarniških in obratnih odborov, zastopnikov kmečkih sindikatov itd.

Zborovanje je otvoril predsednik Mešnega odbora Enotnih sindikatov delavcev in namestencev za Gorico, kateri je točno opisal sedanji položaj našega delavstva, kar je prisililo delavno ljudstvo, da odločno podpre akcijo tržaških delavcev v borbi za svoje delovne in življenjske pravice. Delavstvo Gorice in Gorške je dejal tov. Battl, se prav dobro zaveda, kaj pomenijo množični odpusti delavstva v Trstu, zaveda se, da bo to brez dvoma škodovalo vsemu gospodarstvenemu stanju naše dežele. Zato soglašamo, da je treba skupno s tržaškimi in ostalimi delavci ter namestenci Primorja in Trsta podvzeti gotove ukrepe.

Branimo osnovne pravice delovnega ljudstva

Za njim je povzel besedo tov. Ivan Bukovec-Vojmir, tajnik zveze Enotnih sindikatov za Primorje in Trst. V svojem referatu je navzel razloži stremeljevo Polkrajinskega odbora Enotnih sindikatov, da bi prišlo do sporazuma s zavestniki, da bi se v tem težkem času preprečilo masovno odpustanje delavstva. Odpustiti današnje delavstvo iz tovarn pomeni zločin nad našim delovnim ljudstvom. Tega ne smemo dopustiti, tem manj, ker bi naša industrija prav lahko zapustila vese delavstvo. Zato ljudstvo

Ob imenovanju nove uprave za Trst

V zvezi z objavo ZVU o imenovanju nove uprave za Trst, probujemo odgovor Mešnega osvobodilnega sveta za Trst na pismo polkovnika g. Alfreda Bowmana, visjega oficirja za civilne zadeve, ki je bil poslan 6. t. m. a sledečo vsebino:

Prejeli smo vaše pismo od 20. t. m. Pripoznamo in cenimo napore, ki ste jih napravili, da bi ustvarili sporazum med etališčki, da se do te težke stvari v skladu, Cemo istaklo Vaše prijateljske namene, katere ste večkrat ustno in pisano ob raznih prilikah nasproti nam pokazali, vendar smo žal bog prisljeni, da vztrajamo v zadržanju, ki smo ga zavzeli od početka.

Glavni argumenti, okoli katerih so se vrtele naše razprave, ne da bi mogli kdaj priti do zaključka, ker se zdi, da so v Trstu elementi, kateri so zainteresirani za to, da ne bi upoštevali realnosti, se dajo povzeti s tremi glavnimi točkami, in sicer: 1. Naečno naziranje o zakonitosti naših institucij; 2. upoštevanje demokratičnih načel; 3. varstvo manjšin.

Osvobodilni svet je izvolilo ljudstvo

ad 1. Četudi je nerodno ponavljati, smo prisiljeni še enkrat podčrtati način, kako je bil izvoljen naš Osvobodilni svet. Dne 17. maja 1945. se je zbralo v ustanovnjem skupščino 1348 delegatov, kateri so bili svobodno izvoljeni na zborih, sklenjenih v tovarnah, delavnicah, trgovskih in kreditnih podjetjih, pri pomorskih in zavarovalnih družbah, v javnih in zasebnih uradih, v mestnih okrajih, med rokodelci, prostimi poklici itd. Delegat je po petdnežni enoglasni ustanovitvi Osvobodilnega sveta Trst, kateremu so poverili mandat vladanja in mestne uprave, in kateri so na isti skupščini izvolili mestno skupščino 137 članov, ki so ji podelili zakonodajno oblast, kakor tudi pravico imenovati nove člane Osvobodilnega sveta Trst in evnetuelno odstaviti člane, ki se ne bi zdeli primerni. In tako je naša Mešna skupščina že na seji dne 26. maja 1945. sklenila pomožiti članstvo Osvobodilnega sveta Trst, ki je naraslo na 27 članov (18 Italijanov in 9 Slovencev), ki so vsi rojeni in bivalno stalno v Trstu). Sklenjeno je bilo razen tega da se ustanove narodna sodišča. Vlada in uprava mesta sta bili organizirani v ustanovitvi 13 odsekov, katerim so naložili člane Osvobodilnega sveta Trst. I. izvolitve konstitute, i. Osvobodilnega sveta je bila sankcio-

Kako se je kalilo jeklo

Oni imajo svoje razloge. Fuks ima — delavnico, Trachtenberg — milnico, kaj pa imam jaz? Pa ostala raja? Ti berači nimajo ničesar, to da jaz imam dolgo jezik! Današnji brijem enega, starejšino od teh novih, ki so jih nedavno poslali. Recite — pravim — ali ataman Petjujevo o pogromih ali ne? Ali se sprejeli to delegacijo? Oh, kolikokrat sem imel stihnosti zaradi svojega jezika. Kaj mislite, da je napravil ta starašina, ko sem ga obril, napudral in ga prvorazredno opravi! Dvignil se je in namesto, da bi mi plačal, me je dal zapreti zaradi agitacije proti oblasti. — Seiser se je pe stopio tokel po praih.

Kakšna agitacija? Kaj sem jaz tu rekel? Jaz sem samo vprašal človeka, Ampak, da me zaradi tega zapro...

Seiser se je razvnel, vrteč Dolin-ke gumb na svojih in ga vlekel zdej za eno, zdej za drugo roko.

Dolinke se je nehoti nasmehnil, starca, pograbila svoj zavoj in se premestila k Dolinku.

Ker so dobili pri njej spet nekaj sklenjenega žganja, so jo ponovno prijeli.

Z one strani vrat, v stražarnici so se silili klci in prepripanje. Oster glas je izdaljal naredbi. Vsi jetniki v celici so obrnili glave proti vratom.

Na trgu, kraj komaj opazne cerkvice s starinskimi stolpovi, se je odigraval nenavaden prizor. Obkrožajoč trg s treh strani, so se v obliki pravilnih pravokotnikov razvlele edine divizije aidevalnih strelcev v popolni vojni opremi. Od spredaj, zadnji pri cerkvenem vhodu, so se v vrstah ob kolektem poplusu razporejali v slahovskih kvadratnih trije nemški polki.

Kot siva, umazana gomila, držel puške pri nogah, v pisanih, železnih ruskih starih, podobnih napoli razbitim bušam, z dobro napojnjenimi rešeniki, so stali petjujevovalki najborbennejše divizije edirektorijuma.

Dobro obvešana in obta iz rezerv bivše carške vojske, sestavljena iz več kot polovice kulakov,

MOST se mora izseliti

Trst, 22. Neco, okoli 17. ure, je prejel Osvobodilni svet za Trst pismo polkovnika Armstronga, komisarja tržaškega področja, ki ga je naslovil na odvetnika Josipa Pogajana, predsednika Osvobodilnega sveta. Pismo je bilo datirano z današnjim dnem in ima naslednjo vsebino:

1. Glede na imenovanje občinskega sveta za mesto Trst na podlagi splošne odredbe št. 11, Vas prosimo, da do ponedeljka, 24. t. m., opoldan, Vaš odbor in njemu podrejeni organi zapustijo občinske prostore, v katerih sedite poslušate.

2. Nadalje Vas prosimo, da nam zagotovite, da Vaši uradniki ne bodo odnesli ne oprave niti kake druge občinske imovine.

Materi za pravice svojih otrok

Dne 18. 9. 1945 je delegacija roditeljskega sveta za Kobariško posla. ja zavestniku guvernerju v Kobariju, gospodu kapetanu Hornu Allen, poslanico, v kateri zahtevajo, kot izključno obvezen samo slovenski pouk, ker je kraj popolnoma slovenski.

Dne 18. 9. 45, se je popoldne zbrala delegacija tridesetih mater iz Kobarija pred šolskim poslopjem, kjer se je vršilo pouk šolobevnih otrok. Glasno so zahtevale slovenski pouk, odstranitev belogardističnih učiteljev in namestitev domaćih učiteljev, katerih zmožnosti dobro poznajo se iz časa borbe. Izjavile so, da bodo rajši pousevale otroke same, kakor pa, da bi jih pošiljale v belogardistične šole.

Pouk na vzhodnem Primorskem

Nato so šle na sedež A.M.G., ter izročile pouku kapetanu listo domaćih učiteljev: Gruntar Jožef, Miklavčič Izidor in njihova žena ter učiteljica Gruntar Vilma.

Nabiralna akcija „Za našega diljaka“

Nestveštini so dokazi, kako je hotel fašizem od svojega prvega nastopa dalje uničiti naš narod in Slovence Primorja. Poseben trn v peti mu je bilo slovensko delovno izobraženstvo in slovenska šola. Učili in razgajal je po vsem svetu naše izobražence, zapli slovenske šole in s tem onemogočil nadaljnjo izobrazbo naše mladine, dobro vedo, da bo tako najhujše raznarodilo naše ljudstvo. Toda naše ljudstvo je znalo vedno ceniti in se je dobro zavedalo, kako mu je potrebna visoka inteligenca. Že pred prvo svetovno vojno so delovala razna društva, ki so imela za cilj izobrazbo naših mladih. Ustanovila so „Dijalske Matice“, ki je zbirala med narodom sredstva, da je mogla podpirati nadarjene, revne dijake v njihovih študijah. Ka kor vsa izobraževalna in kulturna društva, je morala i. 1928. tudi „Dijalska Matica“ — izrazito socialna ustanova — prenehati s svojim delovanjem. Starejša inteligenca, in lojalisti, so se v tem času zbrali v „Dijalski Matici“, ki je zbirala med narodom sredstva, da je mogla podpirati nadarjene, revne dijake v njihovih študijah. Ka kor vsa izobraževalna in kulturna društva, je morala i. 1928. tudi „Dijalska Matica“ — izrazito socialna ustanova — prenehati s svojim delovanjem. Starejša inteligenca, in lojalisti, so se v tem času zbrali v „Dijalski Matici“, ki je zbirala med narodom sredstva, da je mogla podpirati nadarjene, revne dijake v njihovih študijah.

Upoštevali našo samoodločbo!

Trst, 22. — Nove in nove bralke prihajajo na konferenco zunanjih ministrov v Londonu. Preko 1600 jih je. V imenu porušenih kraških vasi Komna in Ribenberga terjajo vaščani pravico, za katero so se borili. Antifašistične organizacije iz Milja zahtevajo priključitev k Jugoslaviji, ekjer je demokracija resnično dejstvo in ne samo besede. Mladina iz Milja pravi: „Nam najbližji tovariši v borbi so bili sinovi Jugoslavije. Hočemo biti tudi v miru združeni s temi odličnimi bratci. Bratke in gorilke vasi, sklenjenj se na svoje žrtve v narodno osvobodilni borbi, zahtevajo upoštevanje dolodit Atlantike katke, Odbor ASIZ-a vasi Gorjane Cerovo iz Brd zahteva priključitev k Jugoslaviji v imenu 83 padlih vaščanov in 118 mučenih. Vsa Smartno iz Brd v imenu 22 padlih. Prebivalci požigane vasi Kašije iz sežanskega okraja zahtevajo isto. Vsi hočejo k Jugoslaviji in pridakujejo to od londonske konferencie. Zborovalo je 380 žena iz Barkovelj v Trstu, 380 žena iz Skednja v Trstu, 126 iz Vile Solitra, ške in Rojana in drugih predmetstij Trsta in poslale so brozjavke v London z željo, da bi tvorili Trst sedmo federalno republiko D.F.J. — „Naj ne ostane republiko o samoodločbi narodov samo na papirju, ampak naj postane resnica, pravijo vaščani iz Gradišča. Tudi mladina iz vseh tržaških predmestij in sektorjev: Kolonkova, Skednja, Sv. Ana, i. i. rajona; študentje iz Barkovelj, Rojana, Grette, Skorklje, itd., pričakujejo od londonske konferencie priključitev Trsta k Jugoslaviji. Vasi tržaškega okraja: Rončič, Picie, Redipuglia in druge v imenu svojih borcev-garibalincev zahtevajo, da se upošteva samoodločba narodov.

Gradimo nov - srečen dom

Za I. kongres si je mladina zala nalogo, da bo tekmovala predvsem pri organiziranju enotnosti vseh mladine goriskega okrožja, pri pomoči za obnavljanje porušenihi vasi, v pomoči pri delu na polju itd. in pri izboljšanju kulturno-prosvetnega dela, itd.

Prosvetna soseska France Mesesnel

V nedeljo 30. t. m., bo imela ta prosvetna organizacija tržaških kulturnih delavcev in njihovih prijateljev ustanovni občni zbor in sicer ob 9. uri v dvorani ul. Carducci 6 (prišilje). Na dnevnem redu so: poročilo pripravljalnega odbora, društvena pravila, volitve načelnstva, nadzorstva in razsodišča in slučajnosti.

Poziv vsem slovenskim visokošolcem iz Trsta in tržaškega okrožja

Obveščamo vse visokošolce, ki nameravajo nadaljevati ali pa začeti študij na katerikoli fakulteti na jugoslovanskih univerzah, da dobe vsa potrebna navodila v via Carducci 6 (levo stopnišče) IV. nadst. v sobi št. 40. v dneih 24. 25. 26. IX. od 16-18h.

Pogreb garibalidina

Zveza primorskih partizanov sporoča, da bo danes, 23. t. m., ob 9.30, pogreb garibalidina Zangrana Maria, bivšega komandanta kompanije divje, Garibaldi Natsona. Spreved bo iz mrtvašnice glavne bolnice v via Pietà. Vsi partizani so naprošeni, da se pogreba udeležijo, po možnosti v uniformi.

Odpustanje pri „Assicurazioni Generali“

Tudi „Assicurazioni Generali“ je začela odpustiti svoje uradništvo. Uradništvo smatra, da je popolnoma upravičena akcija Enotnih sindikatov, da se takoj prične z obnovo in da se vse delovno ljudstvo, uradniki in delavci, zaščiti v njihovih pravičnih zahtevah.

Nove radukoije

Razen velikih industrijskih podjetij, ki pretiljo delavcem z odpustitvijo, je sedaj prišla vrsta tudi na Rintione adriaticka di sicurtà (Jadranske družba za zavarovanje), ki pristopa k odpustitvi svojih uradnikov. Opravičljivo in razumljivo je ogorčenje uradništva zaradi teh ukrepov, posebno zato, ker se tudi uradniki počutijo težko prizadete zaradi splošnih življenjskih prilik. Še posebno pred bližajočo se zimo.

Miting v Rojanu

Slovensko prosvetno društvo „Rojan“ priredi danes, 23. t. m., ob 19. uri, velik miting v dvorani bivšega „Riceratoria“ (ul. Solitra šte. 10).

Prebrann

Testenine. V sredo, 26. t. m., se prične deliti testenine za potrošnike VI. in VII. skupine, in sicer po 1 kg na osebo na odrezke za 3. in 4. teden septembra. Cena je po 21.50 lit. za kg.

Dvig nakazil. Jutri morajo vsi trgovci na drobno za VI. in VII. skupino dvigniti nakazila za testenine pri občinskem življenjskem uradu.

Izročitev bonov. Jutri morajo vsi trgovci na drobno izročiti v obč. življenjskem uradu bono o dvigu olja, riža extra (II. teden), mehkega sira (bon št. 7), za mleko v prahu (bon št. 13 in 29) in za mleko Pucci, ki so ga delile salumerije (bon št. 13).

Dovoljenja za vožnjo z avtomobilom od 15. oktobra do 31. decembra 1945

Dne 14. oktobra t. i. izgubijo veljavo vsa dovoljenja za vožnjo z avtomobilom, izdana v tržaški pokrajini. Ne bodo se dovolila podajala niti ali uradne obnovitve. To je možno pravčasno izdajanje novih dovoljenj, je potrebno, da se prošnje predložijo najpozneje do 31. septembra t. i. Obrazci za prošnje se lahko dvignejo v pisarno Avtomobile Club, Trst, Piazza Unita. Izpolnjeni morajo biti v dvojniki, pisani na stroj in izročeni v omenjenem uradu v gonjem roku. Obrazcem se ima priložiti potrdilo o pristojnosti lastnika avtomobila, če gre za fizično osebo, ali pa potrdilo tržaške trgovske zbornice (ki potrjuje redni prisiljeval v aseznamu tvrd), če je lastnik avtomobila kaj zavod.

Ob izročitvi prošnje je predložiti avtomobilsko knjižico in dodatni list, ki se po pregledu vrne. Vse prošnje za dovoljenje, ki so bile prejete vložene, se smatrajo za neverljavne.

Novi vlak

Od 1. oktobra bodo vozili sledeči novi potniški vlaki:

Trst-Cervinjan: odhod ob 9.55, prihod v Cervinjan ob 11.06.

Cervinjan-Trst: odhod ob 12.55, prihod v Trst ob 13.55.

Naša se je deklica

G. Metlikovec Ivan iz Trsta, ulica Concordia št. 27, je danes na glavnem kolodvoru našel deklico Cesar Ljudmilo, iz Gradene pri Ljubljani, ki se je zgubila. Odpeljal jo je na svoj dom, kjer jo najde njena teta.

Odgovorni urednik JOŽE KOREN

Poizvedbe

Tovariša iz Istre, ki bi bil od julija do avgusta 1944 skupaj s tovar. MARINKOM FRANKOM iz Zagorja pri Postojni v taborniki policijski pri Sv. Duhi v Zagorju, naprošamo, da sporoči o usodi zgoraj navedenega družini Marinek, Zagon 20, Postojna.

Prosim vsakogar, ki bi kaj vedel o mojem možu Piro Jerneju, roj. 24. 8. 1895, v Ljubljani, ki je potoval dne 15. 8. 1945, z lastnim avtomobilom, črne barve, znamke Opel Kapitän, št. 270 LB, iz Ljubljane v Trst, in se do danes še ni vrnil, naj sporoči Visezu Dragotinu, Rojan, Vernellia 523.

Kdor ve kaj o SLAVKOTU KOZIANU, iz Campa, koncentracijskega, Bar. 54, Ferrarionti Tarsia, Coen-za, naj sporoči Emiliju Kožiču, Bljana, Dobrovo Brdo (Gorica).

Vsem prijateljem, anancem in tovariškim ostroptnikom, naznanjam žalostno vest, da je dne 6. sept. 1945, v polnem cvetu mladosti, preminula v Maastrichtu mladih, na Ktru v Pragi, moja ljubica, na 17 letna hčerka-edinka

STANA LOGAR
dijakinja

Po dolgem trpljenju v koncentracijskih taboriških je izdihnila v nočjo svoje blage tebe G. MILKE vdove pok. CIHAKOVA.

Maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi, v ponedeljek 24. t. m. farni cerkvi v ponedeljek 24. t. m. Stanež pri Gorici, 23. 9. 1945.

Zaljubljeni: ANICA vdova DOGAR, mati in ostali sorodniki.

MALI OGLASI

SLUŽKINJA, vajena vseh hišnih in poljskih del ter pripravna za gostinstvo, se sprejme takoj. Prednost ima sirota brez staršev. Marija Avčič, Trnje pri Sv. Petru na Krasu.

GOSTILNICA-RAJ! Novo vino, te- rano Trst-CAJ33.

POSILJKA GALICE, švepca na drobno, vina, vermuta, konjaka, žganja na debelo, napredaj. Sklad- ške Androna S. Eufemia 2, podal- sek via Univerziteti, tel. 29-251.

Iščemo večje, suhe prostore za skladiščenje v centru ali na periferiji, po možnosti s pisarno. Naslov na upravo „Primorskega Dnevnika“.

SUHE GOBE

Opozarjam naše kmete in nabiralec na kupim vsako količino kot vedno

C. PIERI

TRST, VIA IMBRIANI 8-11

...ali samo eden se castiljuje!

Zobna Arema

Knapp

Zastopnik za Jugoslavijo JULY MAJER - TRST Piazza della Borsa 3

(S nadaljuje)